

BÁO CÁO NGHIÊN CỨU

TỰ DO HÓA TRONG LĨNH VỰC DỊCH VỤ CỦA VIỆT NAM

BÁO CÁO NGHIÊN CỨU
TỰ DO HÓA TRONG LĨNH VỰC
DỊCH VỤ CỦA VIỆT NAM

Hà Nội, tháng 3/2019

GIỚI THIỆU

Dịch vụ là khu vực kinh tế quan trọng trong bất kỳ nền kinh tế hiện đại nào. Dịch vụ không chỉ là ngành tạo ra các sản phẩm (dịch vụ) cuối cùng mà còn là đầu vào trung gian của các ngành khác (bao gồm cả sản xuất và dịch vụ). Tuy nhiên, sự phát triển của lĩnh vực dịch vụ của Việt Nam trong thời gian qua vẫn còn hạn chế, chưa xứng đáng với tiềm năng cũng như nhu cầu của nền kinh tế đối với lĩnh vực này. Một trong những nguyên nhân được cho là bởi cánh cửa thị trường dịch vụ của Việt Nam vẫn còn tương đối đóng đối với các nhà cung cấp dịch vụ nước ngoài mặc dù Việt Nam đã tham gia WTO và thực hiện hàng chục FTAs trong đó có những cam kết về tự do hóa dịch vụ. So sánh với các nền kinh tế khác có cùng trình độ phát triển trong khu vực và trên thế giới, Việt Nam có mức độ tự do hóa về dịch vụ còn tương đối thấp.

Điều này đã cản trở các nhà cung cấp dịch vụ nước ngoài tiếp cận thị trường Việt Nam. Ngược lại, Việt Nam cũng thiếu các sức ép hợp lý từ bên ngoài để thúc đẩy cạnh tranh trong nước, qua đó phát triển các ngành dịch vụ. Kết quả là, không chỉ người tiêu dùng dịch vụ bị thiệt thòi, các doanh nghiệp sản xuất và xuất khẩu của Việt Nam sử dụng nhiều dịch vụ đầu vào cũng bị giảm đáng kể cơ hội tiếp cận các dịch vụ với giá cả hợp lý hơn với chất lượng tốt hơn.

Tuy nhiên, cho tới thời điểm hiện tại vẫn chưa có một nghiên cứu đầy đủ nào về mức độ mở cửa của thị trường dịch vụ Việt Nam theo các cam kết quốc tế cũng như chủ động mở cửa theo nhu cầu nội tại của Việt Nam. Do đó, với sự hỗ trợ của Đại sứ quán Anh và Bắc Ai-len tại Việt Nam, Trung tâm WTO và Hội nhập, Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI) đã tiến hành nghiên cứu “Tự do hóa trong lĩnh vực dịch vụ của Việt Nam”. Mục đích của nghiên cứu này là nhằm cung cấp một bức tranh toàn cảnh về sự phát triển của lĩnh vực dịch vụ và quá trình tự do hóa lĩnh vực này tại Việt Nam, đặc biệt là xem xét vai trò của tự do hóa dịch vụ đối với nền kinh tế Việt Nam để từ đó đưa ra các giải pháp và khuyến nghị đối với Chính phủ Việt Nam và các nhà cung cấp dịch vụ nước ngoài.

Hy vọng nghiên cứu này sẽ đóng góp một phần vào việc nhận diện hiện trạng và những tác động của tự do hóa dịch vụ ở Việt Nam, gợi ý các giải pháp trong tương lai để đẩy mạnh tiến trình tự do hóa dịch vụ một cách hợp lý, qua đó thúc đẩy hiệu quả phát triển lĩnh vực dịch vụ nói riêng và nền kinh tế nói chung.

Trung tâm WTO và Hội nhập, Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam trân trọng cảm ơn Đại sứ quán Anh và Bắc Ai-len đã ủng hộ và hỗ trợ cho việc thực hiện nghiên cứu này./

Trung tâm WTO và Hội nhập

Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam

MỤC LỤC

GIỚI THIỆU	i
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC BẢNG BIỂU VÀ HÌNH	v
DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT	vii
Phần thứ nhất: Tổng quan về các lĩnh vực dịch vụ và quá trình tự do hóa thương mại dịch vụ ở Việt Nam.....	1
1. Tổng quan về các lĩnh vực dịch vụ của Việt Nam	1
1.1. Tỷ trọng dịch vụ trong tổng GDP của Việt Nam	2
1.2. Lao động trong lĩnh vực dịch vụ	4
1.3. Cơ cấu các ngành dịch vụ	7
1.4. Quy mô vốn của doanh nghiệp trong khu vực dịch vụ	9
1.5. Tình hình xuất nhập khẩu dịch vụ	11
2. Quá trình tự do hóa thương mại dịch vụ của Việt Nam	18
2.1. Cam kết về thương mại dịch vụ của Việt Nam trong WTO	22
2.2. Cam kết về thương mại dịch vụ của Việt Nam trong các FTA đã ký	31
2.3. Mức độ mở cửa thị trường dịch vụ thực tế của Việt Nam	40
Phần thứ hai: Tác động của tự do hóa thương mại dịch vụ tới nền kinh tế Việt Nam	47
1. Vai trò của tự do hóa dịch vụ trong tăng trưởng GDP	47
2. Vai trò của tự do hóa dịch vụ trong tăng trưởng thương mại	50
3. Vai trò của tự do hóa dịch vụ trong đầu tư	53
4. Vai trò của tự do hóa dịch vụ trong giải quyết việc làm và gia tăng năng suất trong các ngành dịch vụ	56
5. Tác động của tự do hóa dịch vụ đến sự phát triển của các lĩnh vực dịch vụ	58
5.1. Dịch vụ ngân hàng	59
5.2. Dịch vụ bán lẻ	63
5.3. Dịch vụ du lịch	69

Phần 3: Kết luận và khuyến nghị	73
1. Kết luận	73
1.1. Các ngành dịch vụ của Việt Nam đã bắt đầu phát triển nhưng chưa tương xứng với vai trò chủ đạo trong nền kinh tế	73
1.2. Thị trường dịch vụ của Việt Nam đã được mở cửa đáng kể nhưng vẫn còn nhiều hạn chế	74
1.3. Mở cửa thị trường dịch vụ đã có nhiều tác động tích cực đến nền kinh tế Việt Nam	76
2. Khuyến nghị	78
2.1. Khuyến nghị đối với Chính phủ Việt Nam	78
2.2. Khuyến nghị đối với các nhà cung cấp dịch vụ nước ngoài	85
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	91